

Svendborg
Kommune

Post-it fra Workshop
Det Grønne Råd 08.01.24

08.01.24

Naturpleje

HANDLINGER som er sat i gang:

- Vi sikrer kontinuerlig pleje af vores mest værdifulde naturområder i Egebjerg Bakker, Monnet, Skovholm og Ravnebjerg moser, Løkkekærs Banke/Casanovabakkerne, Syltemade Ådal, søerne i Øhavet, orkidé-eng ved Egense og klokkefrø-vandhuller på Østfyn.
- Vi faciliterer afgræsning af naturarealer ved at formidle kontakten mellem kvægholdere og jordejere og ved at drive kreaturprammen Yrsa samt stille kreaturvogn og fangfolde til rådighed for dyreholdere.
- Vi samarbejder med lodsejere om at fastholde naturudvikling efter udløb af 20-årige MVJ-aftaler.
- Vi plejer fortidsminderne: Ørkild Voldsted, bronzealderhøje i Hallindskoven, Ingers-Høj, Brudagerdyssen, Capeshøj, Vejstrupdyssen, Slotsbanken i Fløjterup Skov og langdysser i Nyhave Skov.
- Vi gennemgår § 3-arealer for en opdatering af naturindhold, tilstand, plejebehov og potentiale for naturgenopretning.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- Følge effekten af alle større naturprojekter, der gennemføres. ||||| 9
- *Genindføre afgræsning af strandenge ved Mejlhoved på Drejø. ||||| 5
- *Pleje lysåbne arealer i Vejstrup Ådal.
- *Etablere græsning af strandenge ved Nørreskovs Nor. | 1
- Etablere græsning af strandenge i tilknytning til Skansen på Tåsinge. ||||| 8
- *Etablere naturpleje og øget tilgængelighed i Lundemosen.
- Etablere naturpleje og øget tilgængelighed i Gammellung og Dyndet. ✓
- Indføre afgræsning af større arealer i Sortemosen. ||||| 6
- Etablere afgræsning af arealer i nye vådområder. ||||| 8

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

NATURPLEJE

Formål:
Kommunalbestyrelsen vil bevare og forbedre kommunens værdifulde naturområder og sikre et rigt plante- og dyreliv.

Fortsætte pasning af moserne – fattigkær øst og vest for motorvejen Sellebjerg og Raunebjerg - Christian A.

Stop fredning af kulturrenge – Christian V.

Øget engagement med frivillige for at sikre pleje – René

Støtte til reetablering af grusgrav med råjord uden overjord - til fattigkær, 'Trædesten fra fattigkærmoserne' til Svinehaverne. – Christian A.

Mere bynatur, Flere træer langs veje og på grønne arealer -?

Byrådet vedtager at forslaget om at fælde 50 ha skov på Thurø fjernes – Christian V.

Blå natur

HANDLINGER som er sat i gang:

- Vi restaurerer vandløb ud over vandplanindsatserne med fokus på forbedring af forhold for havørred f. eks. ved at udlægge gydegrus og ved at forbedre passageforhold ved spærringer.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- *Genåbne vandløb med potentiale til at blive gyde- og opvækstområde for laksefisk. |||/||| (14)
- *Udarbejde forvaltningsplan for odder i samarbejde med andre fynske kommuner.
- *Gennemgå de mest værdifulde vandhuller for en opdatering af naturindhold, plejebehov og potentiale for forbedringer og udarbejde en plan for indsats. ||| (7)
- *Gennemføre forbedringer af de bedste vandhuller, med fokus på padder og insekter. || (2)
- *Søge at indgå aftaler med lodsejere om, at der efterlades rene søer i områder, hvor der har været udvundet råstoffer. (1)
- Vi vil sammen med andre aktører medvirke til at genskabe naturlige stenrev i Øhavet og i Langelandsund ved udlægning af sten. ||| (3)
- Udvikle og etablere blå støttepunkter med mulighed for havrelaterede aktiviteter. ||| (6)
- Udvide borgernes muligheder for bevægelse og rekreative aktiviteter på havneområder. ||| (7)

BLÅ NATUR

Formål: Kommunalbestyrelsen vil supplere de statslige planer for rent vandmiljø med flere indsatser i havet og vandløbene samt i de mindre søer og vandhuller for at højne biodiversiteten og styrke den blå naturs rekreative muligheder.

Formålet – rent vandmiljø med flere indsatser i havet – er ikke sikret i de nye handlingsforslag. Reduktion i kvælstoftilførsel skal prioritetes. – Bo

Dialogforum på tværs af interessenter ift. konkrete, lokale indsatser for mindre udvaskning af næringsalte. – Rasmus

Sikre alle borgeres adgang til havn og hav (Gambøt). – Christian V.

Prioritere realisering af de vigtigste vandplanprojekter, navnlig løsning af faunaspærring Gundestrup Mølle i Hundstrup Å. – Jakob (Sportsfiskerne)

Se på de forskellige overløb, der har været de sidste perioder og som har sendt vand ud i havet. – Jacob F.

Sikre at der ikke sker overløb/udledning af spildevand fra byer/anlæg/kloak. – Christian V.

Større opmærksomhed på udledninger af kvælstof m.m. fra landbrug og overløb. – Jens

Prioritere løsning af fejltilslutninger af spildevand, fx Christinedalsbækken. – Jakob (Sportsfiskerne)

Biodiversitet og sammenhængende naturområder

HANDLINGER som er sat i gang:

- ✓ Vi opbygger en større viden om vores truede og sjældne arter.
- ✓ Projekt for mærkeirben.
- ✓ Vi skaber flere og bedre levesteder for dagsommerfugle på kommunale arealer.
- ✓ Vi skaber bedre forhold for vores sjældne padder.
- ✓ Vi regulerer færdsel på udvalgte steder i Øhavet.
- ✓ Vi sikrer adgangsforbud ved havørreeder i yngletiden. \ \
- ✓ Vi understøtter frivillige og lodsejeres indsats med at etablere ynglesteder for viber i dyrkede marker.
- ✓ Vi understøtte naturfremmende borgerinitiativer.
- ✓ Vi producerer videoklip, som inspirerer borgere til at gøre noget for biodiversiteten i egne haver og på fælles arealer.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- ✓ // Producere informationsmateriale, som beskriver, hvad borgere og lodsejere selv kan gøre for at forbedre levevilkår for kommunens truede arter. borg 2
- /// // Understøtte lodsejerne i forbedringen/drif af levende hegn som levesteder og økologiske forbindelser. \ \ \ \ 13
- /// // *Sætte fokus på dagsommerfugle og skabe eller forbedre levesteder og spredningskorridorer, primært i bakkelandskabet. \ 7
- *Sikre og udbygge levesteder for bestand af strandtudse ved Brændeskov. 0
- *Tilgodese forårsfereje ved at sikre de vandhuller, hvor arten er registreret. 0
- Sikre de rigtige vandstandsforhold i rigkær og kildeområder. 0
- /// // *Kortlægge sårbar kystnær natur i relation til vandstandsstigning i havet. \ \ 5
- /// // Arbejde for at skabe spredningsveje for grønbrogget tudse og strandtudse mellem Tåsinge Vejle - Monnet - Stjoul. 3
- /// // Sikre og udvide arealet med overdrev i bakkelandskabet fra Gudbjerg Skov over Højbjerg, Egebjerg Bakker mod Svanninge Bakker. 3
- /// // *Skabe nye overdrevsarealer i tilknytning til Rødme Svinghaver. \ \ \ \ 6
- /// // Arbejde for at råstofgrave efterbehandles til natur- og rekreative formål efter endt indvinding. \ \ \ \ \ 8

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

BIODIVERSITET OG SAMMENHÆNGENDE NATUR

Formål:
Kommunalbestyrelsen vil øge biodiversiteten og naturarealer indgår Kommune samt skabe mere sammenhængende natur.

Indsats for at stoppe nedlæggelse af levende hegn. Understøttelse af etablering af levende hegn -
Jens

Styrke samarbejdet på tværs af Natur og Kultur herunder projektudvikling og fundraising i samarbejde med Geopark sekretariat. –
Rasmus 1

Det er vigtigt, at der er målrettet arbejdes for stigning af naturareal og biodiversitet – og evalueres på fremdriften. - Ella Maria

Fokus på marin biodiversitet og den økologiske tilstand i Det Sydfynske Øhav –
Rasmus 1

Skabe større sammenhænge mellem skove og natur ved etablering af ledelinjer imellem. Mere hverdag –
Jacob F.

Fosfor binding i Hvidkilde Sø – Christian A. 2 (1)

Vedligehold igangværende, igangsætte projekter –
Michael 1

Råjord i Grusgrav fremfor overjord til fattigkær mellem moser og Svinehaverne. -
Christian A. 1 (2)

Skabe nye lokaliteter ved afslutning af grusgrav –
Christian A. 1 (2)

Drop forslag om at fælde 50ha skove på Thurø –
Christian V.

Formidling

HANDLINGER som er sat i gang:

- Vi udvikler mobil formidling om naturværdier, interessante områder og forslag til aktiviteter (sundhed) via apps, QR-koder, eller hvad der måtte komme af muligheder. |||
- Vi arbejder på opdatering af mobil-applikationen 'Outdoor Guide - Det Sydfynske Øhav'. |||
- Vi opdaterer naturfoldere i forbindelse med genoptryk. |||
- Vi vedligeholder og opdaterer informationstavler ved natur- og kulturseværdigheder samt opsætter informationstavler ved nye udflugtsmål. |||
- Vi afholder guidede naturture og samarbejder med frivillige formidlere bl.a. ved at stille kommunens hjemmeside til rådighed for annoncering af arrangementer. |||
- Vi understøtte foreningslivet i at udvikle nye kompetencer, som styrker kommunikationen til deres medlemmer og andre brugergrupper via de sociale medier. |||

NYE HANDLINGER - vi vil:

- *Inspirere forskellige grupper af borgere til bevægelse og samvær i naturen. |||
- *Udarbejde en oversigt over rekreative muligheder i kommunen målrettet både borgere og turister. |||
- Formidle skovenes særlige steder og naturværdier. |||
- Formidle nye vådområder med stier, fugletårn og informationstavler. |||
- *Undersøge mulighederne for at etablere et større formidlingscenter for geologi, natur og kulturhistorie i Svendborg. |||

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

10

8

7

8

10

Formidling

*Formål:
Kommunalbestyrelsen vil
styrke formidlingen af natur
og de muligheder, som
naturen giver for oplevelser,
friluftsliv og bevægelse*

Inddrage borgerne + DN,
foreninger i formidlingen af
den gode natur. Samarbejde
– mere gang i formidling. –
René 1

Øg skolers mulighed for
natur- / naturskolebesøg og
naturforlagt undervisning. –
Christian V.

Skove

HANDLINGER som er sat i gang:

- ✓ Udarbejde en strategi for de kommunale skove og 50-årige forvaltningsplaner.
- Etablere ny skov i samarbejde med lods-ejere, vandværker og forsyningsselskaber.
- ✓ Der tilstræbes at opnå synergi mellem flere interesser: Større sammenhængende natur/skovområder, øget biodiversitet, friluftsliv, grundvandsbeskyttelse og CO₂-lagring.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- 6 / ||| Understøtte skovejernes bestræbelser på at skabe områder med høj biodiversitet (skovbryn, lysbrønde, områder med naturlige vandstandsforhold, veterantræer, dødt ved mv.) og sikre nøglebiotoper som trædesten i et biodiversitetsnetværk primært inden for "Grønt Danmarkskort".
- 6 / |||
- 2 / ||
- 9 / | • ||| * Afholde en inspirationsdag for skovejere for at fremme bevidstheden om biodiversitet i skove og åbne op for flere friluftaktiviteter.
- 2 / | ✓ * Kortlægge skove med lang kontinuitet og områder med høj biodiversitet.
- 1 / | ✓ * Indføre høst af græs eller afgræsning på udvalgte skovenge.
- 11 / || (• |||) Udvikle et større sammenhængende naturskvsområde/skovområde med stor variation og mange biodiversitetsområder.
- 3 / | • || * Genindføre driften af en til to stævnings-skove.
- 4 / | (• ||) Understøtte interesseorganisationerne i at registrere og formidle se- og bevaringsværdige træer i kommunen.

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

SKOVE

Formål: Kommunalbestyrelsen vil styrke biodiversiteten i skovene og etablere ny biodiversitetsskov i synergi med friluftsliv, grundvandsbeskyttelse og CO₂-lagring.

Stigningen i naturturisme skal følges op af stigningen i naturarealerne og biodiversitet (generelt for alle naturtyper) – Ella Maria

Grøn skovvandrerute i Svendborg Kommune
– Jacob F.

Drop forslaget i biodiversitetsrapporten om at fælde 50 ha skov på Thurø – Christian V.

Biodiverse skove veksles i stort omfang til juletræsproduktion. Den udvikling bør begrænses for diversiteten – Jens

Bynatur

Svendborg
Kommune

HANDLINGER som er sat i gang:

- ✓ Vi indarbejder grønne forbindelser og våde småbiotoper i byplanlægningen.
- ✓ Vi plejer de kommunale naturområder med afgræsning og slet.
- ✓ Vi omlægger driften af de større grønne områder til mere ekstensiv og naturrettet drift.
- ✓ Vi vedligeholder og udvikler parker som samlingssteder og rum for leg og bevægelse med respekt for kulturmiljøer og naturværdier.
- ✓ Vi oprenser gadekær i samarbejde med lokale kræfter.
- ✓ Vi driver de kommunale arealer uden brug af gødning og pesticider samt bekæmper invasive arter.
- ✓ Vi skaber nye levesteder for de vilde planter og dyr i byerne, hvor dette er muligt under hensyntagen til byernes rammer.
- ✓ Vi planter 75 vej- og gadetræer årligt.
- ✓ Vi indfaser naturvenlig drift af vejkanter med naturindhold på udvalgte steder.
- ✓ Vi understøtter naturfremmende borgerinitiativer i byerne.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- 10 ✓ *Undersøge mulighederne for at genåbne dele af vandløbet i Dronningemaen.
- 9 ✓ Søge at rejse eksterne midler til at genåbne Kobberbækken forbi Ørkild Mølle med udløb til Svendborg Havn.
- 7 ✓ *Arbejde på at skabe et nyt større naturområde med gode oplevelsesmuligheder og gode adgangsforhold tæt på Svendborg by.
- 9 ✓ Forbedre den grønne infrastruktur i byerne, og vi vil forbedre forbindelser til naturen uden for byerne.
- 4 ✓ Udbygge den grønne kile mellem Caroline Amalielund, Margrethelund og Græsholmene.
- 3 ✓ Understøtte interesseorganisationer i at registrere byernes særlige træer (f.eks. art, alder, former og historie) og formidle deres værdi til ejerne.
- 4 ✓ *Etablere ny skov i tilknytning til byer med lidt bynær natur.

**Prioriterede handlinger i 2019-2022.*

BYNATUR

Formål:

Kommunalbestyrelsen vil gøre vand til en ressource og skabe mere plads til og udvikle natur og grønne bånd i byerne.

Vedligeholdelse af tidligere, igangsatte handlinger
– Michael

Afgræsning af Galgebakken i Svendborg
– Jesper

Sikring/genplantning af den uddøende fantastiske allé på Nyvej (Ulbølle) og Fjellebrovejen (Bornholmerrøn med svampeangreb) – Jens

Undgå byggeri på Havnefronten – Christian V.

Etablere nyt grønt område i tilknytning til Geohavneprojekt.
– Rasmus

Sammentænke LAR-løsninger og grønne områder i byerne – René

Erstatte befæstede arealer med grønne arealer - René

Friluftsliv

HANDLINGER som er sat i gang:

- Vi opgraderer og udbygger Øhavsstien med stisløjfer til oplevelsesrige naturområder, udsigter, kulturhistoriske steder og spændende geologi.
- Vi arbejder på at etablere gode samlede stiforløb - "rundture" og opholdsarealer i tilknytning til vores større byer og landsbyer (mere end 500 indbyggere) i samarbejde med lokale kræfter og interesserede lods-ejere. Der tages udgangspunkt i områdernes eksisterende stier.
- Vi skaber muligheder for leg og bevægelse på kommunale arealer samt renoverer og etablerer rekreative faciliteter.
- Vi understøtter private i at etablere ridestier efter konceptet "Riderute Sydfyn".
- Vi arbejder for, at Det Sydfynske Øhav opnår udnævnelse til UNESCO Global Geopark og kan danne ramme for nye initiativer og aktiviteter.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- ✓ Udbygge Egebjerg Bakker som et større besøgsmaal med bl.a. grønt støttepunkt. (1)
- | *Etablere: Stisløjfe på Øhavsstien i Syltemade Ådal, sti-rundture ved Stenstrup, vandresti fra Egebjerg Bakker over Åmosen til Ollerup samt sti på Egense Ås mellem Tankefuld og Egense Forsamlingshus. (1) |||||
- Undersøge mulighederne for at etablere vandresti fra Svendborg og langs Sørup Sø, Hvidkilde Sø, Åmosen og Ollerup Sø til Øhavsstien ved Øster Skerninge. (2) |||||
- | Undersøge mulighederne for at skabe stiforbindelse mellem Damestenen og Klokkefrøstien. (2) ||
- *Udbygge offentlighedens adgang til kysten og skovene. (15) |||||
- *Etablere nye bevægelsesrum og samlingssteder i naturen, skabe synlighed og informere herom. (2) ||
- Understøtte udviklingen af nye muligheder for opmagasinering, omklædning, cykelvask eller andre støttefunktioner i eller uden for større indendørs faciliteter. (1) |
- ✓ Etablere toiletfaciliteter og parkeringsmuligheder ved særligt attraktive udflugtsmaal. (4) |||
- Forbedre forholdene for vinterbadere.

FRILUFTSLIV

Formål: Kommunalbestyrelsen vil udvikle friluftslivets muligheder på et bæredygtigt grundlag i forhold til naturen. Vi vil sikre høj kvalitet i oplevelser og rammer for friluftaktiviteter.

Afholde nyjægerjagter i de offentlige skove hvor/hvis det er muligt. I skovplanen for Svendborgs skove står der, at der ikke er jagt i kommunens skove – Jacob F.

Find en løsning på handicappedes adgang til Gambøt efter kommunen har fået forhindret handicapadgangen.
– Christian V.

Bedre mulighed for at gå langs og opleve de store åer: Stokkebæk, Tange Å, øvre del af Vejstrup Ådal – Ella Maria

Etablere grejbank til oplevelser i øhavet – Ninna

5762-området mangler i høj grad vandrestiforbindelse
– Jens

Når adgangen til naturen udvides bør det følges af udvidelse af naturbeskyttede arealer evt. andre steder med større potentiale – René

Hindre unødvendig indhegning af skov – af hensyn til tilgængelighed – Jens

QR-koder til at reducere vedligehold af eksisterende skiltning – Rasmus

Styrke samarbejde, projektudvikling og fundraising på tværs af Natur, kultur og turisme - Rasmus